

Knižnica učí aj tolerancii

Mestská knižnica v Bratislave na Klariskej ulici si tohto roku pripomína 15. výročie založenia. V oddelení pre zrakovo postihnutých na druhom poschodí má vyše 4 tisíc titulov. Špecializuje sa predovšetkým na zvukové knihy. Asi dvesto titulov má aj na „cédečkách“. „Začínali sme len pri 120 tituloch,“ prezradila nám Ľudmila Bokníková, vedúca oddelenia pre zrakovo postihnutých tejto knižnice.

„Robíme výnimku a požičiavame im aj klasické knihy, a to zo študovne. Tie si v Podpornom centre pre zrakovo postihnutých pri Matematicko-fyzikálnej fakulte Univerzity Komenského prefotia či naskenujú. Skrátka - dajú do podoby, akú potrebujú: či už do Braillovoho písma alebo do zväčšenej tlače“, vysvetľovala Ľudmila Bokníková počas Dňa otvorených dverí 17. mája 2006. V ten deň sa mnohým návštevníkom naskytla príležitosť podrobne sa zoznámiť aj so špeciálnymi službami knižnice. Bol medzi nimi i stredoškólak Martin, ktorý bude zakrátko maturovať v odbore telekomunikácie. Prišiel si požičať knihy a zaujalo ho toto podujatie. Povedal nám, že problematika zrakovo postihnutých ľudí ho začala vážne zaujímať. Deň otvorených dverí využili aj žiaci 4. ročníka zo Základnej evanjelickej školy v Bratislave na Palisádach. Do knižničného oddelenia pre zrakovo postihnutých prišli po prvý raz. „Bol to pre nich veľký zážitok,“ hovorí ich vychovávateľka Zuzana Krnová, ktorá sem prišla s deťmi po vyučovaní spojiť príjemné s užitočným. Presvedčili sa, že tu majú otvorené dvere aj inokedy a navyše aj nové možnosti skamarátiť sa so zrakovo postihnutými deťmi. Zoznámili sa napríklad aj s počítačom, ktorý sa prihovára človeku hlasom, aby ho mohli ovládať aj nevidiaci. Na hlas z počítača si však treba postupne zvykať. Deti sa pretekali, kto z nich bude prvý pri tomto počítači.

Margita Škrabáľková

O životnej múdrosti

Rada by som vám vyrozprávala krátky príbeh, ktorý som pred nedávnom počula a veľmi ma zaujal.

Učiteľ filozofie prišiel jedného dňa do triedy. Keď sa študenti usadili, zbral z poličky nádobu a naplnil ju až povrch kameňmi. Potom sa spýtal študentov, či si myslia, že je nádoba plná. Študenti súhlasili - že je. No profesor vybral škatuľku s kamienkami a vysypal ich do nádoby s kameňmi. Potriasol nádobou a kamienky popadali medzi kamene. Profesor sa spýtal znovu: Je teraz táto nádoba plná? Študenti sa pousmiali a prikývli: áno, je. Ale profesor vybral vrečko s veľmi jemným pieskom a vysypal ho do nádoby. Piesok hneď vyplnil aj tie najmenšie medzierky medzi kameňmi. Tentoraz už bola nádoba naozaj plná. Potom profesor povedal: „Touto ukážkou som chcel znázorniť, že život je ako táto nádoba. Kamene predstavujú najdôležitejšie veci vo vašom živote. Sú nimi vaša rodina, partner, zdravie, deti... Všetko, čo je pre vás až také dôležité, že keby ste to stratili, bolo by to veľmi, veľmi bolestivé. Kamienky znázorňujú tie ďalšie, menej dôležité veci. Napríklad vaše zamestnanie, dom, šéf, auto... A piesok je všetko ostatné. Drobnosti. Keď dáte piesok alebo kamienky do nádoby ako prvé, nezostane vám žiadne miesto pre kamene.“

Olga Škorecová
šéfredaktorka Humanity

To iste platí v živote: keď budeme strácať čas a energiu na malichernosti, na materiálne veci, nikdy nebudeme mať čas na veci, ktoré sú skutočne dôležité. Venujme preto pozornosť rozhodujúcim veciam v našom živote. Rozprávajme a hrajme sa so svojimi deťmi, viac sa venujme svojmu partnerovi, prejavujme mu svoju lásku, navštívme svojich rodičov... Vždy bude čas ísť do práce, upratať si veci, navariť obed, nakúpiť...

Dajme si záležať na kameňoch - na tých veciach, na ktorých nám skutočne záleží. Určime si svoje ciele. To ostatné sú iba kamienky a piesok. Veľa šťastia - dúfam, že sa to mne i vám podarí.

Olga Škorecová

Deťom pomáha včasná diagnostika

Včasná diagnostika porúch sluchu a reči je základným predpokladom pomoci takto postihnutým deťom. To je jeden zo záverov medzinárodnej konferencie Poruchy sluchu a reči, ktorá sa konala 19. a 20. mája v Mestskom divadle v Levoči. Jej organizátormi boli Humanitná spoločnosť Prijatie – Centrum psychosociálnej prevencie v Spišskej Novej Vsi a Katedra dobrovoľníctva Fakulty zdravotníctva a sociálnej práce Trnavskej univerzity.

Ako zdôraznila Mária Gažiová z Humanitnej spoločnosti Prijatie, cieľom konferencie bolo nielen prezentovať najmodernejšie prostriedky včasnej diagnostiky porúch sluchu a reči, ale zároveň upozorniť verejnosť na to, že ide o interdisciplinárny problém. Na jeho riešenie sa preto musia podieľať nielen detskí lekári (pediatri), ušní lekári (foniatri), detskí psychológovia a psychiatri, ale aj sociálni pracovníci, poradcovia, špeciálni pedagógovia i laická verejnosť.

Zlepšovať kvalitu života detí s poruchami sluchu a reči pomáha zavádzanie nových študijných odborov v rámci sociálnych vied. Na Spiši pôsobí množstvo absolventov univerzít v Trnave a Nitre, ktoré sa podieľajú na dobrovoľníckych (často bezplatných) aktivitách v prospech ľudí s poruchami sluchu a reči. Pozitívom je, že v súčasnosti teda majú takto postihnutí ľudia nádeje na spoločenskú realizáciu a vysokú kvalitu života.

Na konferencii vystúpili s prednáškami odborníci z Mníchova, Prahy, Českých Budejovic, Lublinu a, samozrejme, zo Slovenska. Ich vystúpenia boli zamerané predovšetkým na diagnostiku, liečbu a rehabilitáciu detí s poruchami sluchu a reči. Zaujímavá bola napríklad prednáška o včasnej diagnostike porúch sluchu, o špecifikách materskej a otcovskej reči a ich význame pre rečový vývoj dieťaťa, o tvorbe hlasu, o možnostiach profesionálnej prípravy dieťaťa so sluchovým postihnutím, o problémoch vysokoškolského štúdia postihnutých ľudí a ďalšie. Odznali však aj osobné svedectvá, ktoré vypovedali o živote dieťaťa s ťažkou poruchou sluchu, o pracovných problémoch ľudí so sluchovým postihnutím či o úskaliach integrácie týchto ľudí.

Skúsenosti z praxe na konferencii prezentovala napríklad Spojená

špeciálna škola internátna Jána Vojtaššáka z Levoče. Zástupca riaditeľky Miloš Jozefčák informoval, že škola zabezpečuje výchovu a vzdelávanie detí a mladých ľudí s poruchami sluchu a reči vo veku od 3 do 19 rokov. Je ich spravidla 120 až 130, pričom deti s poruchami sluchu tvoria necelú polovicu. Ostatní žiaci majú kombinované postihnutie a v škole sú spoločne s nimi ešte aj autistické deti. Súčasťou komplexnej starostlivosti je špeciálna pedagogická poradňa, ktorá zabezpečuje diagnostický pobyt detí, takže počty žiakov sa menia aj počas školského roka. Ak je to možné, sluchovo postihnutý žiak by sa mal naučiť hovoriť. Nie sú mu cudzie ani posunky či iný spôsob komunikácie. V tejto špeciálnej škole preferujú orálnu reč. Miloš Jozefčák upozornil na to, že kým v iných školách počty žiakov klesajú, v tejto škole deti pribúdajú.

Medzinárodnú konferenciu Poruchy sluchu a reči iniciovalo Detské rehabilitačné stredisko z Mníchova. Levoča sa stala jej dejiskom vďaka aktivitám v oblasti genetických štúdií, ktoré monitorujú výskyt porúch sluchu a reči.

Medzi hosťami konferencie bol aj prezident Slovenskej humanitnej rady Ivan Sýkora.

Oľga Škorecová

Nádej slnečnice

Pri príležitosti Medzinárodného dňa sclerosis multiplex sa 9. mája 2006 uskutočnil v bratislavskej Redute zaujímavý komorný koncert, na ktorom účinkovala aj slávna pianistka ruského pôvodu Oľga Bobrovnikova.

Hoci od mladosti trpí zákernou chorobou, zasahujúcou centrálnu nervovú sústavu, predsa šíri okolo seba radosť a spríjemňuje život iným hrou na klavíri. Kým však vylúdila prvé tóny sonáty pre violončelo a klavír od Alexandra P. Borodina, prítomným sa prihovarila nová predsedníčka Slovenského zväzu sclerosis multiplex (SZSM) Iveta Gáliková. V súčasnosti má toto občianske združenie osemtisíc členov a viacerí z nich - hoci s barlami alebo na invalidnom vozíku - prišli na tento koncert do malej sály Reduty, ktorá bola celkom plná. Iveta Gáliková vo svojom príhovore vyzdvihla, ako mnohým pomáha nielen štvrtročník Nádej – časopis pre pacientov s roztrúsenou sklerózou, ale pochvalujú si napríklad aj početné rekondičné pobyty.

Potom dostal slovo čestný predseda SZSM profesor Pavel Traubner, ktorý zdôraznil: „Pacient so sklerózou multiplex za toto svoje ochorenie nemôže. Skleróza multiplex vyvoláva v mnohých z nás hrôzu, ale dnes už nie je dôvod báť sa, lebo esemka je liečiteľná. Moderná doba prináša nové lieky, ktorými sú interferóny beta. Tie zlepšujú kvalitu života pacientov s diagnózou SM. A tak znak slnečnice, ktorý Slovenský zväz sclerosis multiplex má, je znakom nádeje, že situácia v ich liečbe sa ešte viac zmení v ich prospech.“

Živým potvrdením slov profesora Traubnera, hlavného neurológa Ministerstva zdravotníctva SR, ktorý má vo svojom odbore 40 rokov praxe, bola napokon aj účinkujúca klavírna diva Oľga Bobrovnikova. Vôbec nebolo badať, že trpí závažným ochorením. Svojím hudobným výkonom pripravila obecenstvu spolu s huslistkou Dominikou Falgerovou a violončelistom Eugenom Prochácom skutočne hlboký umelecký zážitok. Dodajme, že SZSM má po celom Slovensku 30 klubov. Ich členovia sa opäť stretli 18. mája v Piešťanoch.

Margita Škrabáľková

Medzinárodný deň celiakie

Občianske združenie celiatikov (OZC) Bratislava od svojho vzniku v roku 2003 organizuje pravidelné stretnutia svojich členov, v rámci ktorých sa snaží priniesť čo najviac užitočných a potrebných informácií. Súčasťou týchto stretnutí bývajú napríklad prednášky odborníkov z oblasti gastroenterológie, lekárov, pracovníkov Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR, Ministerstva zdravotníctva SR, prezentácie nových bezpečkových výrobkov a ich výrobcov, recepty na prípravu diétnych potravín, ukážky pečenia a podobne. Programové aktivity OZC vychádzajú z poradenskej činnosti, záujmov a potrieb nielen členov združenia, ale aj pacientov celoživotne postihnutých celiakiou.

Pri príležitosti Medzinárodného dňa celiakie (20. mája 2006) usporiadalo Občianske združenie celiatikov Bratislava v spolupráci s jedným z výrobcov bezpečkových výrobkov – Viedenskými pekárňami, s. r. o., Modra zaujímavé a prospešné podujatie. Hlavnou čas-

ťou jeho programu boli aj informácie o A.O.E.C.S. - medzinárodnej organizácii európskych združení celiatikov a o živote celiatikov v zahraničí (Rakúsko, Česko, Poľsko, Maďarsko, Fínsko, Švajčiarsko, Francúzsko, Dánsko, Taliansko, Írsko, Estónsko...). V tomto roku sa aj naša organizácia stáva členom medzinárodnej organizácie A.O.E.C.S. Považujeme to za náš veľký úspech a povzbudenie do ďalšej činnosti.

Súčasťou celého sobotňajšieho podujatia boli ukážky výroby a pečenia bezpečkových výrobkov, o ktoré bol mimoriadny záujem všetkých zúčastnených celiatikov. Nechýbala ochutnávka toho, čo sa tvorilo priamo pred ich očami. Šikovné ruky skúsených pekárov pripravovali dobroty pred zvedavcami a stíhali ešte aj odpovedať na množstvo otázok. Kládli ich predovšetkým mamičky, ktoré doma pečú celiacké chlebičky a pečivo pre svoje ratolesti. Maškrtníci si pochutili aj na sladkých výrobkoch, ktorých príprava v domácich podmienkach je veľmi zložitá. O to viac si všetci cenili ústretový prístup pri ukázkach a odhalení

„malých trikov“ pri príprave a pečení náročnej celiackej diéty.

Pre deti bol pripravený bohatý program. Kreslili, súťažili a mohli sa zúčastniť viacerých športových disciplín v areáli Viedenských pekární.

Na stretnutí sa už tradične zúčastnila aj odborná lekárka – gastroenterologička. Odpovedala na množstvo otázok, o ktorých nie je možné hovoriť počas ordinačných hodín v ambulancii, pretože na to nie je dostatok času. Pritom zvyšovanie informovanosti je pre týchto pacientov mimoriadne dôležité. Živo diskutovali a vymieňali si skúsenosti hlavne rodičia novodiagnostikovaných pacientov.

Na záver stretnutia sa konala tombola a niekoľko šťastlivcov si odnieslo pripravené balíčky s bezpečkovými potravinami. Bolo to milé prekvapenie. Rozhodujúce však bolo, že celé podujatie sa vydarilo a prinieslo mnoho nových informácií pre prítomných. Vládla tu dobrá nálada. Deti si našli nových kamarátov, pretože stretnutie bolo otvorené pre každého celiatika, teda aj pre nečlenov OZC Bratislava.

Mikuláš Hajtáš
Občianske združenie celiatikov
Bratislava

Gurmánske špeciality ako liek

Nežijeme preto, aby sme jedli, ale naopak. Na Slovensku sa však ešte veľa ľudí neriadí podľa zásad zdravej výživy. Preto by sme v nasledujúcich riadkoch chceli upútať pozornosť najmä zdravotne postihnutých ľudí na nové, chutné, ale napriek tomu zdravé špeciality.

Viete, čo je to Dobručičko? Nuž, je to bezpečkový nedelňý pohánkový koláč. Alebo poznáte bezpečkovú dobrôtku, ktorá sa volá Odbabky? To sú zasa palacinky so sójovým tvarohom. Menej známe sú aj rastlinné syry pre ľudí alergických na mliečne a sójové výrobky ako Veselá jalovica či lahôdkový rastlinný syr Záhradné vajčisko na spôsob ruského vajca. Pri sledovaní televíznych relácií si už nejeďden človek vybudoval nadváhu „vdaka“ rozličným čipsom, arašidom či sladkosťami. Existuje však napríklad aj „televízny“ bezsójový dressing s cesnakom, ktorý sa výborne hodí k tyčinkám na namáčanie... Pokračovať v predstavovaní jedál, ktoré chutia chorým i zdravým, by sa dalo dlho. Teraz však predstavíme Mgr. Art. Miroslava Polakoviča, režiséra, scenáristu, fotografa a žurnalistu ako autora stovák zdravých,

ale diétnych receptov. Žije na Záhorí a tam má aj „výrobníčku“ zdravej výživy.

V máji tohto roku na stretnutí s novinármi predstavil nového slovenského výrobcu zdravej výživy z Jablonice, ktorý prvý raz dodal zdravé gurmánske špeciality s označením tekvice v tvare prasiatka do špecializovaných vegetariánskych obchodov v Bratislave. Pred siedmimi rokmi, keď navaril priateľom rastlinný guláš, mu išlo len o recesiu. Ale potom nasledovali klobásky, jaternice, krvavnice, tlačienky - ale rastlinného pôvodu. Rozhodol sa myšlienkam zdravej výživy venovať profesionálne. Dlhoročným štúdiom novodobých poznatkov o zdravej výžive dospel k záveru, že nestačí variť bez mäsa a jatočných výrobkov. Pre zdravotne postihnutých začali v Jablonici vyrábať rastlinné produkty, ktoré chutia ako mäsové, aj bez akýchkoľvek syntetických prísad a bez umelých doplnkových surovín. Dnes vyrábajú desiatové polievky bez zvýrazňovačov chuti, čiže bez glutamanu sodného, bez syntetických potravinárskych farbív, emulgátorov, bez konzervačných

prípravkov. Ich spoločným menovateľom je však lahodná chuť. Platí to aj pre sortiment sladkostí, ktoré sa vyrábajú bez repného cukru. Úspech majú aj pokrmy pre ľudí alergických na pšeničnú bielkovinu – glutén (pre celiatikov), pre alergikov neznášajúcich mliečne bielkoviny, mliečny cukor, kakao či sóju. V sortimente jablonickej výroby zdravej výživy našli svoje miesto aj funkčné potraviny obohatené o lykopén, glukány, vlákninu, či už kukuričnú, bambusovú a inulín. Za nálepkou s tekvicovým prasiatkom sa skrýva nielen využitie najnovších poznatkov v oblasti výživy, ale aj originalita. A tak si klobásky či nátierky, ktoré vyzerajú ako mäsové, ale sú z rastlín a ochutené ekologicky čistými koreninami, pokojne môžu dať ľudia s vysokým krvným tlakom, s obezitou i prebytkom cholesterolu. Ich výrobu konzultovali s renomovanými odborníkmi.

Miroslav Polakovič spolupracuje aj s občianskymi združeniami Život a zdravie, Ambrozia, Zebra, zbiera skúsenosti z ekofariem, a to nielen slovenských, ale aj rakúskych, ktoré prejavili záujem o spoluprácu.

Mária Porubská

Zo života Ligy za duševné zdravie

Nezábudke hrozí zánik

Liga za duševné zdravie (LDZ) v snahe udržať si stabilitu, akcieschopnosť a dobrú povest' agilného dobrovoľníckeho subjektu ohlásila 11. mája 2006 zásadné organizačné zmeny. Novým predsedom Správnej rady tohto občianskeho združenia sa stal Mgr. Art. Martin Knut - namiesto známeho psychiatra MUDr. Petra Breiera, ktorý Ligu za duševné zdravie zakladal a v súčasnosti zastáva post jej čestného predsedu. Podpredsedom ligy je známy odborník v oblasti psychiatrie Doc. MUDr. Pavel Černák, PhD, ktorý je zároveň aj predsedom Odbornej rady LDZ.

V 9-člennej Dozornej rade Ligy za duševné zdravie zastávajú miesta osobnosti ako Martin Bútor, Michal Dočolomanský či Anton Srholec. Dušou nového manažmentu sa stala výkonná riaditeľka správnej rady ligy Ing. Ľuba Knošková. Prečo upozorňujeme na tieto zmeny? Nie je ľahké ani v dobrovoľníckom sektore prežiť a navyše udržať si prestíž i konkurencieschopnosť. „Liga sa stala inštitútom, ktorý potrebuje okrem nadšencov aj profesionálny

manažment,“ zdôraznil profesor Anton Heretik, podpredseda odbornej rady ligy. To značí, potrebuje nielen odborníkov z radov psychiatrov a psychológov, ale aj zdatný marketingový tím. Dodajme, že aj finančné prostriedky. Málokto napríklad vie, že odborná poradňa Ligy za duševné zdravie už od januára tohto roku pre nedostatok prostriedkov nepôsobí v bratislavskom Auparku. Zánik hrozí aj Linke dôvery Nezábudka. Pomaly neuplynie týždeň bez tragických správ o samovraždách ľudí, ktorí sa ocitli v ťažkej krízovej situácii. V súčasnosti sa však na telefónnu linku Nezábudka nedá v nočných hodinách dovolať a od augusta je nútená prepustiť aj pracovníčky, ktoré ju obsluhujú. Stane sa tak jednoducho preto, že jej sponzor poskytol len štvrtinu zo sľúbených prostriedkov na prevádzku a kto vie, dokedy stenčené finančné prostriedky postačia. Ročná prevádzka tejto linky stojí 2 milióny korún a slúži pre celé Slovensko. Podľa slov Petra Breiera od svojho vzniku v roku 1982, keď bola v prevádzke 24 hodín denne, až dodnes ako profesionalizovaná linka pomohla zachrániť stovky ľudských životov. Ak záchrana jedného ohrozeného života pomocou tejto linky stojí asi 40 tisíc korún, potom dva milióny korún ročne na túto linku nie je veľa. Vlni operátori

linky sprostredkovali kontakty na sieť psychoterapeutov pre 2 493 respondentov, čo z celkového počtu hovorov na linke predstavovalo asi tridsať percent. Počas prevádzky linky klesol na Slovensku počet samovrážd asi o desať percent. To znamená pokles zo 753 samovrážd v roku 2003 na 676 až 679 v nasledujúcich rokoch. Linka ponúka telefonickú konzultáciu o možnostiach, kde môžu ľudia nájsť pomoc na ktoromkoľvek mieste Slovenska. Liga za duševné zdravie písomne oslovila všetky zdravotné poisťovne v Slovenskej republike, aby jej pomohli zachrániť telefonickú linku Nezábudka, ale pomoci sa nedočkali. Hovorí sa, že všetko sa dá, keď sa chce. Dobrej vôle však je akosi nedostatok.

Je tu však aj dobrá správa. Rada pre reklamu SR v arbitrážnom náleze uznala televízny reklamný spot Neuveriteľné ceny Renault za neslušnú a zosmiešňujúcu menšinu ľudí s duševnými ochoreniami. Reklamu museli televízne stanice stiahnuť, ale žiadna z televíznych spoločností sa Lige za duševné zdravie neospravedlnila. Patríme k spoločnostiam, ktoré si neuviedomujú, že duševné zdravie národov má byť náš dobre strážený, veľmi vzácny poklad. Alebo je nám tento poklad už dávno ukradnutý?

Margita Škrabáľková

Čo vrta Viktorovi v hlave

Tak, ako majú obrazy rámy, majú ľudia svoje telá. Tak, ako človek v tele skrýva dušu, tak máva dušu aj každý kvalitný obraz. Reč bude o diele maliara oddaného výtvarnému umeniu telom i dušou. Je to 57-ročný umelec Viktor Brichta, ktorý sa kresleniu venuje od detstva. Prečo o ňom píšeme? Preto, že vystavuje v Galérii Nezábudka, ktorá existuje vďaka Lige za

duševné zdravie a všetkým jej nadšencom, členom a sympatizantom.

Výtvarné diela Viktora Brichtu sú obrazové spomienky na detstvo, osobné príbehy, ktoré sám prežil alebo bol ich svedkom, originálne rozprávania o radoch, smútku a nádeji. Jeho neopakovateľné videnie skutočnosti je stvárnené v obrazoch plných humoru a zároveň nostalgie, grotesky, hravosti, dobrodruž-

stva, aj radosti. Pohľad na každý jeho obraz núti návštevníka k zamysleniu. Je na nich vidieť, že ho inšpirovali romány Julesa Verneho, ale aj diela vynikajúcej mexickej maliarky Friedy Cahlo či majstra Salvatora Dalího. Spôsob, akým stvárnjuje postavy a predmety, je nadčasový, priam magický. Dodajme, že výtvarné dielo Viktora Brichtu videli

Letí, letí, všetko letí...

milovníci výtvarného umenia vo viacerých európskych krajinách, naposledy v roku 2003 v Bruseli. Od 24. mája do 30. septembra tohto roku ich možno vidieť každý pracovný deň v priestoroch Ligy za duševné zdravie v bratislavskej Petržalke (Ševčenkova 21) od 10. do 18. hodiny.

(mš)

foto autorka

Návštevníci v Galérii Nezábudka v zajatí obrazov Viktora Brichtu pri otvorení výstavy.

Projekty na sanáciu biologickej rodiny chýbajú

Aby aj domováci vykročili do života bez obáv

Pre nikoho dnes nie je jednoduché stať sa úspešným na trhu práce. Pre deti, ktoré vyrastali bez rodičovskej lásky, je o to ťažšie. Preto sa pod názvom Tesco charita roka 2006 – Bez obáv do života začala verejná finančná zbierka ako jedno z najväčších podujatí na pomoc deťom bez rodičov.

Zbieranie peňazí do mobilných pokladničiek sa uskutoční od 11. mája do 15. októbra 2006. Päť mesiacov budú v 38 obchodných domoch Tesco na Slovensku manažéri z detských domovov v spolupráci s dobrovoľníkmi zbierať prostriedky do malých pokladničiek. Počas trvania finančnej zbierky budú v 4 obchodných domoch a 10 hypermarketoch Tesco ešte aj pevné, špeciálne označené zbierkové nádoby. Hlavným partnerom podujatia sa tentoraz stalo občianske združenie Alexu so sídlom v Nitre, ktoré pomáha odrasteným „domovákovi“ z celého Slovenska nájsť si ubytovanie a prácu. Podujatie je určené na pomoc mládeži zo zariadení s nariadenou ústavnou výchovou.

Každý, kto chce prispieť do verejnej zbierky, spozná dobrovoľníkov s pokladničkami podľa označených tričiek a červených šiltoviek. Finančný výťažok zo zbierky sa využije aj na sé-

riu podporných a vzdelávacích aktivít zameraných na osamostatnenie sa dospievajúcich mladých ľudí. Do zbierky možno prispieť i na špeciálne zriadený účet číslo 2624773967/1100. Do projektu sa zapoja aj zamestnanci spoločnosti Tesco vlastnými aktivitami, napríklad vlastnoručne napečenými koláčmi. Výťažok z ich predaja tiež pôjde do uvedenej zbierky. Vyzbierané peniaze využijú zúčastnené detské domovy napríklad na letné a zimné tábory, vybavenie tvorivých dielní, zvyšovanie kvalifikácie mládeže v rekvalifikačných kurzoch, podporu študujúcich domovákovi na stredných a vysokých školách, ale napríklad aj na návštevu kultúrnych akcií.

Podujatie podporila aj ministerka práce, sociálnych vecí a rodiny Iveta Radičová. Nielenže každý týždeň navštívi niektoré detské domovy osobne, ale prišla aj slávnostne prestrihnúť pásku na prvej z mobilných pokladničiek, ktoré boli pripravené na zbierku v Obchodnom dome Tesco na Kamennom námestí v Bratislave. Prítomným sa prihovarila slovami: „Kde nemôže štát, tam pomôžu dobré nápady ľudí. Štát sa zbavuje takých úkonov a činností, kde treba individuálny, špecifický prístup, kde nestačí len vytvárať podmienky, ale predovšetkým treba pristupovať

k riešeniu problémov s otvoreným srdcom“. Deti sú však všade rovnaké - či sú to deti z detských domovov či osobitných internátnych škôl, ktoré teraz patria do pôsobnosti Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR. Jediné, čo nedostávajú, je dostatok rodičovskej lásky. „Verím, že tento projekt ukáže, že je veľa ľudí, ktorí majú dosť lásky na rozdávanie aj im. Každý takýto projekt je dôležitou kvapkou, no nie kvapkou v mori. Ak vzbudíme trochu viac solidarity v každom okolo nás, je to jediný spôsob, ako sa táto krajina zmení z prevažne nespokojnej na prevažne spokojnú. Som presvedčená, že je podstatné, komu a ako dávame...“ Na našu otázku, čím ju oslovilo združenie Alexu, ministerka Radičová zdôraznila: „Keď sa pozerám na všetky aktivity a úlohy, ktoré treba vykonať, počnúc prevenciou cez sanáciu rodiny, vyhľadávanie a poradenstvo, informácie až po výchovu a zaradenie detí do života, je mnoho takých, ktoré nemáme pokryté. Očakávala som, že záujem „mimovládok“ o vykonávanie takýchto aktivít bude podstatne vyšší, než nasvedčuje počet ich žiadostí, ktoré prišli na ministerstvo. Nie je to kritika, je to mienené ako výzva, pretože je tu priestor, aby mnohé mimovládne subjekty vstúpili ako aktéri do pomoci detským domovom a zariadeniam pre deti, ktorú štát nemôže garantovať. K dnešnému dňu však nemáme žiadnu žiadosť, ktorá by bola zameraná napríklad na sanáciu biologickej rodiny. Zamyslite sa, skúste hľadať cesty, podporné mechanizmy, naše rady a podpora vám budú k dispozícii. Zrejme je málo informácií o tom, že nový zákon o náhradnej rodine je založený práve na tom, že výchovou budú poverené aj iné inštitúcie a že to nebude len a len štát. Táto výzva smeruje do radov mimovládnych organizácií. Každý projekt, ktorý si zvolí skupinu, dobre zdefiniuje problém, ktorý chce riešiť, a presne zdefiniuje aj to, ako to chce urobiť, určite nájde podporu,“ zdôraznila ministerka.

Projekt Charita roka má svoj pôvod vo Veľkej Británii, kde sa opakuje už 23 rokov, kým na Slovensku sa začal jeho 3. ročník. Každý rok má možnosť zapojiť sa do Tesco charity roka vždy iná z neziskových organizácií.

Margita Škrabáľková

ADAM-áci oslávili sviatok detí

Spolu s ostatnými členmi ADAMu (Asociácia detí a mládeže s vnútorným a telesným ochorením v SR) som sa 13. mája 2006 zúčastnila osláv Medzinárodného dňa detí. Prežili sme krásny deň v nádhernom prostredí Planiniek pri Dobrej Vode. K sviatku detí pripravili pre nás „dospeláci“ veľkolepé podujatie plné hier, sladkostí a krásnych zážitkov.

Na úvod sme mali pozvaných príslušníkov Mestskej polície Trnava, ktorí prišli na pravom policajnom aute s majákmi. Mali oblečené parádne uniformy a na opaskoch zavesené pravé pištoly. Oboznámili nás so svojou prácou, ktorá vôbec nie je ľahká. Denne sa stretávajú s množstvom problémov, ktoré musia riešiť. Mali sme možnosť vidieť aj pomôcky, ktoré používajú nielen pri bežnej práci, ale i pri vážnejších zásahoch. Kládli sme im množstvo otázok, na ktoré nám ochotne odpovedali. Veľkým zážitkom pre nás – deti bolo,

že sme si mohli vyskúšať ich vysielacky, nepriestrelné vesty, prilby, obušky, pištoly a mohli sme sa tak aspoň na malú chvíľu stať naozajstnými príslušníkmi polície.

Pomaly sa schyľovalo k obedu. Vlastnoručne sme nazbierali v lese drevo a založili oheň. Pustili sme sa do vytúženej opekačky dobrôt, ktoré sme si so sebou priniesli. Po krátkom oddychu nás čakal ďalší program. V lese a na lúke sme zbierali liečivé rastlinky, nasledovalo pásmo hier a súťaží, po ktorých nás čakala odmena vo forme časopisov, kníh a sladkostí. Podľa toho, kto ako uspel v súťažiach, sme si mohli vybrať odmenu. Ja som si vybrala dve veľmi zaujímavé knihy - encyklopédie o starom Egypte. Z tejto ceny som mala obrovskú radosť.

Okrem iného nám areál Planiniek umožnil zoznámiť sa nielen s príjemnými domácimi obyvateľmi, ale aj ich miláčikmi. Zajazdili sme si na krásnych koníkoch, ob-

divovali sme pávy a prepelice vo voliére. Za ohradou sa vo výbehu prehánal veľký pštros. Žije tam i maličký jelenček, ktorého sa domáci ujali a s láskou sa oň starajú.

Bolo tam naozaj krásne prostredie a deň nám ubehol ako voda. Vyšlo nám aj počasie. Bol nádherný slnečný deň. Aj to bol jeden z dôvodov, prečo sme si svoj sviatok mohli naozaj vychutnať. Bol to deň s veľkým D. Už teraz sa veľmi teším na ďalšiu akciu a na stretnutie s ADAM-ákmi.

Sandra Zsolnaiová (12 rokov), Trnava

Bezbariérové vzdelávanie sluchovo postihnutých

Košice, Zvolen a Trnava – to sú mestá, kde sa v máji tohto roku začali konať bezplatné vzdelávacie kurzy, ktoré sú zamerané na digitálnu gramotnosť sluchovo postihnutých osôb. Postupne sa uskutočnia vo viacerých regiónoch Slovenska.

Najskôr však treba povedať, že Európska kultúrna spoločnosť a Slovenský zväz sluchovo postihnutých (SZSP) už niekoľko rokov spolupracujú na projektoch, ktoré sú zamerané na vzdelávanie sluchovo postihnutých ľudí a ich lepšie začlenenie do pracovného života. Cieľom týchto aktivít je podpora celoživotného vzdelávania sluchovo postihnutých.

Už v minulom roku bolo formou školení, ktoré dokonca viedli sluchovo postihnutí lektori, vyškolených viac ako 100 sluchovo postihnutých osôb v desiatich regiónoch Slovenska. Keďže dopyt po takomto bezbariérovom vzdelávaní vysoko prevýšil ponuku, školenia pokračujú aj v roku 2006. Projekt sa financuje z dotácií Ministerstva dopravy, pôšt a telekomunikácií SR. Cieľom projektu Bezbariérové vzdelávanie sluchovo postihnutých – zvyšovanie digitálnej gramotnosti je vyškoliť 120 takto postihnutých ľudí z desiatich regiónov Slovenska, ktorí po absolvovaní kurzu získajú nové vedomosti a zručnosti v ovládaní počítača a internetu.

Školenia sa uskutočňujú formou bezbariérového prístupu k vzdelávaniu. V praxi to

znamená, že špeciálne vyškolení sluchovo postihnutí lektori školia sluchovo postihnutých účastníkov kurzov. Sluchovo postihnutí lektori pre oblasť informačných a komunikačných technológií boli vyškolení v rámci projektu SZSP Internet – nové príležitosti umiestnenia sa sluchovo postihnutých na trhu práce, financovaného z predvstupovej pomoci Európskej únie, z programu PHARE.

Cieľom projektu je zvyšovanie digitálnej gramotnosti sluchovo postihnutých formou kombinovaného vzdelávania, ktoré však využíva aj nové formy vzdelávania, napríklad vzdelávanie prostredníctvom internetu. E-learningový vzdelávacie program Informačno-komunikačné technológie a internet pre sluchovo postihnutých je prvým vzdelávacím programom na Slovensku, ktorý aplikoval do metodiky posunkovú reč. V súvislosti s tým bolo napríklad potrebné vytvoriť vyše 400 nových posunkov na popis odbornej terminológie týkajúcej sa informačných komunikačných technológií a internetu, ktoré v posunkovej reči chýbali.

Vzdelávacie program pre každú skupinu bude pozostávať zo štyroch častí:

1. Päťdňové rezidenčné školenie vo zvolenom regióne.
2. E-learningová forma štúdia, ktorá je založená na samoštúdiu a on-line konzultáciách s lektorom.

3. Záverečné stretnutie – test a vyhodnotenie vzdelávacieho programu.

4. Odovzdanie certifikátov úspešným absolventom.

Vzdelávacie program Internet – nové príležitosti umiestnenia sa sluchovo postihnutých na trhu práce je certifikovanou vzdelávacou aktivitou. Školenia sa poskytujú bezplatne a môžu sa na ne prihlásiť všetci záujemcovia z radov sluchovo postihnutých osôb.

Školenia sa uskutočnia v júni 2006 v Prešove, Nitre, Liptovskom Mikuláši a Žiari nad Hronom, v júli budú v Žiline, Trenčíne a Bratislave.

Projekt by mal pomôcť bezbariérovou formou vzdelávania sluchovo postihnutých (sluchovo postihnutí školia sluchovo postihnutých) rozšíriť nové možnosti komunikácie sluchovo postihnutých s počujúcim i nepočujúcim svetom prostredníctvom informačných komunikačných technológií. Hlavným cieľom je však postupne aplikovať nové formy vzdelávania do každodenného života sluchovo postihnutých osôb a postupne im otvárať cestu k novým príležitostiam na trhu práce v profesiách s prevahou duševnej činnosti.

Informácie o projekte: Peter Marček, Slovenský zväz sluchovo postihnutých, Budatínska 59/a, 851 06 Bratislava 5, telefón a fax 02-6383 9927, e-mail: urad@szsp.sk alebo Európska kultúrna spoločnosť, Františkánske námestie 7, 811 01 Bratislava, telefón 02-5464 0351, e-mail: eks@eks.

Pavína Drážovská

Na Slovensku pôsobí viac ako 2 000 lekárov, ktorí sa venujú homeopatickej liečbe. Homeopaticky sa dá liečiť 70 až 80 percent ochorení, pričom najlepšie výsledky sa dosahujú v liečbe opakovaných ochorení dýchacích ciest u detí, v gynekológii, dermatológii, pri ľahších psychických a emociálnych problémoch. Homeopatická liečba v rukách lekára znamená pre pacienta liečbu ochorení pomocou liekov, ktoré sa vyrábajú na prírodnej báze a nezaťažujú organizmus.

Dať si chutnú slaninku a pomôcť tým svojmu zdraviu? Takto uvažujú americkí vedci šlachtiaci ošípané. Klonovaním a genetickými zmenami chcú vylepšiť bravčové mäso, ktoré by tak malo byť rovnako zdravé ako ryby. Otázkou je, či si aj pri geneticky upravenej slaninke prideme na svoje.

Uveríte?

Prestížna anglická súkromná škola Wellington College v meste Crowthorne sa rozhodla ponúknuť študentom výučbu šťastia. Mohli by tak úspešne bojovať s nástrahami spoločnosti, akými sú materializmus či posadnutosť hviezdami. Na pilotný program hodín šťastia bude dohliadať psychológ.

Hotel, ktorého izby sú osadené do vetiev agátu približne v deväťmetrovej výške nad zemou, otvorili nedávno v nemeckom Sasku. Návštevníci netradičného hotela The Zentendorf Tree House majú na výber päť izieb, ktoré sú prepojené úzkou chodbičkou. Všetky majú nielen malý balkónik, ale aj elektrické osvetlenie. Kúpeľňa a toaleta je však spoločná. Cena za jednu noc v takejto izbe je 5 750 až 8 625 korún, pričom izby sú už zarezervované na veľmi dlho dopredu. „Žiť v dome na strome je snom každého dieťaťa a veľa dospelých z neho ani nikdy nevyrastie,“ povedal o svojom nápade dizajnér Jürgen Bergmann.

Istá juhokórejská firma nariadila svojim zamestnancom raz do mesiaca povinný pyžamový deň. Nočný úbor na pracovisku je nielen príjemným oživením, ale podľa zamestnávateľov pomáha aj v kariernom raste, pretože vraj zvyšuje kreativitu.

Prečítali sme za vás

Význam slova filantropia pozná na Slovensku štvrtina ľudí

Význam slova filantropia pozná štvrtina občanov Slovenska. Ide prevažne o ľudí v strednom a vyššom veku, s vysokoškolským vzdelaním a ľudí z väčších miest. Vyplýva to z reprezentatívneho prieskumu verejnej mienky, ktorý v dňoch od 1. do 7. februára 2006 uskutočnila agentúra Focus na vzorke 1 037 respondentov. Tento prieskum si objednalo združenie Fórum donorov, ktoré chcelo zistiť, ako je slovenská verejnosť informovaná o darcovstve a dobročinnosti.

Takmer deväťdesiat percent opýtaných vedelo o firme alebo podniku, ktorý prispel na dobročinné účely, pomohol ľuďom v núdzi alebo podporil verejno-prospešnú aktivitu. O firemnej filantropii naopak nepočulo dvanásť percent opýtaných. Až sedemdesiat percent z respondentov si myslí, že dôvod, pre ktorý sa firmy zapájajú do dobročinných akcií, je ten, že si chcú urobiť dobré meno. Ďalším dôvodom je podľa nich to, že chcú skutočne pomôcť tým, ktorí to potrebujú (37 %). Podľa dvadsaťosem percent opýtaných to podniky robia preto, že sa to má a dvadsaťsedem percent si myslí, že si tým chcú vykúpiť svoje „podnikateľské hriechy“. Dvadsaťšesť percent odpovedalo, že firmy majú toľko peňazí, že nevedia, čo s nimi.

Väčšina z opýtaných by si kúpila výrobok, ktorý podporuje dobročinné účely. Za každých okolností, teda aj keby bol o niečo drahší, by si ho kúpilo tridsaťjeden percent respondentov. Iba v prípade, že takýto výrobok nebude drahší ako iné výrobky, by tak urobilo štyridsaťšesť percent opýtaných.

(SITA, 4. 5. 2006)

Sociálne štipendiá opäť aj pre žiakov špeciálnych základných škôl

Od januára tohto roka môžu žiaci z rodín v hmotnej núdzi navštevujúci špeciálne základné školy opäť po-

berať sociálne štipendiá. Špeciálne základné školy v tejto súvislosti zaregistrovali u žiakov zníženie počtu prípadov záškoláctva a dosahovanie lepších výsledkov. Pre Rómsku tlačovú agentúru (RPA) to uviedla riaditeľka základnej školy v Jasove Alžbeta Chahrourová.

„Vo februári dostali žiaci v špeciálnych triedach štipendium po prvýkrát, od tohto obdobia evidujeme u detí, ktoré predtým na vyučovaní často chýbali, pravidelnú návštevnosť a záujem o školu. Paradoxom však je, že predtým rodičia nesúhlasili s preložením dieťaťa do špeciálnej triedy aj napriek odporúčaniam psychológa, no teraz už nemajú žiadne výhrady. Špeciálne triedy majú iné učebné osnovy, učebnice, preto sa domnievajú, že tu dosiahnu lepšie výsledky. V našej škole pritom navštevujú špeciálne triedy výhradne deti s mentálnym postihnutím a z riadnych tried ich preraďujeme iba na základe psychologických testov,“ vysvetlila Alžbeta Chahrourová.

Riaditeľ Špeciálnej základnej školy na Odborárskej ulici v Košiciach Michal Močarský sa domnieva, že pravidelných záškolákov nemotivuje ani sociálne štipendium a nezaregistroval žiadne výraznejšie zmeny v dosahovaní lepších výsledkov žiakov. „Za mesiac apríl 2006 sme poskytli štipendium pre 170 žiakov v hmotnej núdzi. Tento počet je však o štyroch žiakov nižší ako v marci. Štipendium sme im odobrali práve na základe počtu vymeškaných hodín,“ vysvetlil Močarský. Priznal však, že zredukované učebné osnovy uľahčujú žiakom dosiahnuť lepšie výsledky, čo zvyšuje možnosť získania sociálneho štipendia.

Sociálne štipendiá získavajú žiaci špeciálnych základných škôl podľa dosiahnutého priemeru. Žiaci s priemerom známok do 1,5 dostávajú mesačne 500 korún, do 2,5 dostávajú 300 korún. Na sociálne štipendium nemajú nárok žiaci, ktorí nie sú z rodín v hmotnej núdzi, majú vymeškaných viac ako pätnásť vyučovacích hodín a žiaci, ktorí už opakovali ročník.

(changenet, 17. 5. 2006)

Nový grantový program na podporu integrovaného vzdelávania detí so špeciálnymi potrebami

ING Šance pre deti

Viete si vôbec predstaviť, kde by ste dnes boli, keby ste nechodili do školy? V súčasnosti približne 115 miliónov detí na svete túto šancu nemá. ING Šance pre deti je celosvetový program finančnej spoločnosti ING pre Unicef, ktorého cieľom je zabezpečiť 50 tisíc deťom v Indii, Brazílii a Etiópii prístup k vzdelávaniu do konca roku 2007 a zlepšiť kvalitu vzdelávania v tých regiónoch, kde ING pôsobí. Na Slovensku sa zameriava na podporu vzdelávania zdravotne postihnutých detí, a to prostredníctvom ich integrácie do bežného vzdelávacieho procesu. Slovenská podoba celosvetového programu ING Šance pre deti sa uskutočňuje pod mottom Od segregácie k integrácii.

Nový grantový program ING Šance pre deti na podporu integrovaného vzdelávania detí so špeciálnymi potrebami je zameraný na vytvorenie podmienok pre zvyšovanie počtu integrovaných vzdelávaných detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami na Slovensku, ako aj na podporu zvyšovania kvality poskytovaných výchovno-vzdelávacích a iných služieb pre integrované vzdelávané deti.

O granty sa môžu uchádzať:

- zariadenia špeciálnopedagogického poradenstva (ŠPP), prípadne iné organizácie zamerané na integráciu detí,
- materské a základné školy so špeciálnymi triedami, prípadne individuálne integrovanými žiakmi so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami.

Na granty je určená suma dva a pol milióna korún, pričom maximálna výška udeleného grantu je 100 tisíc korún.

Na čo možno žiadať finančné prostriedky:

- na nákup špeciálnych kompen-

začných pomôcok pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami v bežných školách,

- na nákup rehabilitačných pomôcok, ktoré sa môžu použiť na rehabilitačné cvičenia a liečebnú telesnú výchovu žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami v bežných školách,
- na asistenta učiteľa pre pomoc pri vzdelávaní žiakov integrovaných v bežných školách,
- na vzdelávanie učiteľov bežných škôl, na rozširujúce vzdelávanie poradenských pracovníkov v integrácii žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami a na nákup odbornej literatúry pre zariadenia ŠPP a pre bežné školy s integrovaným vzdelávaním,
- na obstaranie a využívanie informačných komunikačných technológií pre tie zariadenia špeciálnopedagogického poradenstva, ktoré spolupracujú s bežnými školami (nákup špeciálneho softvéru, tvorba informačnej web stránky, vzdelávanie v oblasti špeciálneho softvéru),
- na nákup psychodiagnostických testov a stimulačných programov pre zariadenia ŠPP.

Projekt bude administrovať SOCIA – nadácia na podporu sociálnych zmien. Termín uzávierky žiadostí o poskytnutie grantu je 31. júl 2006. Žiadosti o poskytnutie grantu sa podávajú na formulári, ktorý nájdete na www.socia.sk v rubrike Grantové programy / Charitatívny fond LION / ING Šance pre deti / Formulár žiadosti alebo na internetovej stránke www.ing.sk v časti Charita. Žiadosti sa podávajú v štyroch vyhotoveniach na adrese SOCIA – nadácia na podporu sociálnych zmien, Legionárska 13, 831 04 Bratislava. Jeden žiadateľ môže podať len jednu žiadosť. Konzultantkou programu je Martina Petijová (martina@socia.sk, telefón 02-5564 5214, fax 02-5564 5215).

Oľga Škorecová

Dva zaujímavé tréningy začalo počas mája uskutočňovať Združenie Umenie Pomoci. Oba trvajú 120 hodín a sú akreditované Ministerstvom školstva SR. Prvý sa volá Pomáhajúci dobrovoľník v občianskej spoločnosti a začal sa 1. mája v Sklených Tepliaciach. Druhý, pod názvom Pomáhajúci odborník v sociálnej organizácii, sa začal 10. mája v Bratislave.

Krátko

Tohtoročné celoslovenské oslavy Medzinárodného dňa Červeného kríža a Červeného polmesiaca sa konali 4. mája v Bratislave. V Primaciálnom paláci sa uskutočnil slávnostný program, ktorého súčasťou bolo aj odovzdávanie ocenení 47 výnimočným osobnostiam. Záštitu nad podujatím prevzala manželka prezidenta Slovenskej republiky Silvia Gašparovičová. Medzi prítomnými hosťami bol aj prezident Slovenskej humanitnej rady Ivan Sýkora.

Dobrovoľníci z neziskovej organizácie Želaj si, ktorá plní želania ťažko chorým deťom, splnili 14-ročnému Davidovi z Nitry jeho tajný sen: v nedeľu 7. mája sa stretol so svojou obľúbenou speváčkou Zdenkou Prednou.

Nadácia pre deti Slovenska, ktorá za desať rokov svojej činnosti udelila viac ako 1 200 grantov a štipendií v hodnote takmer 100 miliónov korún, predstavila 18. mája 2006 nový program. Volá sa Poznaj svoje peniaze a prináša do škôl zmysluplné učenie a novú, atraktívnu, pre študentov príťažlivú a motivujúcu formu vyučovania. Pozvánku na prezentáciu dostala aj redakcia Humanity.

Prezident Slovenskej humanitnej rady Ivan Sýkora sa zúčastnil na medzinárodnej konferencii Rezervný fond solidarity – ako môže prispieť k riešeniu dopadov demografických zmien v budúcnosti. Konferenciu, ktorá sa konala 26. mája 2006 v Bratislave, usporiadali Medzinárodná organizácia práce a Nadácia Friedricha Eberta.

V Turčianskych Tepliaciach sa 26. mája tohto roku uskutočnil v poradí už piaty celoslovenský kongres Združenia abstinentov Slovenska. Konal sa pod heslom Lepšie ako včera.

Predstavujeme

Slovenská hippoterapeutická asociácia

V decembri 1994 vznikla v Bratislave Slovenská hippoterapeutická asociácia (SHA) s celoslovenskou pôsobnosťou. (Redakcia rešpektuje zaregistrovaný názov občianskeho združenia.) Pôsobí pri Zväze telesne postihnutej mládeže. Riadnym členom Slovenskej humanitnej rady sa stala v septembri 1999. Je združením fyzických a právnických osôb, ktorých spoločným cieľom je pomáhať v liečbe telesne postihnutých detí a mládeže pomocou jazdenia na koni. Činnosť a aktivity SHA priblíži v rozhovore jej predseda MUDr. Karol Hornáček.

Stáli ste pri vzniku Slovenskej hippoterapeutickej asociácie. Aké boli jej začiatky?

V 80-tych rokoch 20. storočia začali sponzorovať na Slovensku viacerí nadšenci využívať kone na liečbu ľudí. Išlo o snahy zdravotníkov a aj laikov ovplyvniť najmä pacientov s detskou mozgovou obrnou. V roku 1991 bola založená Československá hiporehabilitačná spoločnosť. Po vzniku samostatného Slovenska vznikla prirodzená potreba vytvoriť národnú organizáciu, ktorá by zabezpečovala odborný rozvoj hipoterapie (hippos - kôň, therapia - liečba). V apríli 1993 sme založili Slovenskú hippoterapeutickú spoločnosť. Vyhľadali sme záujemcov o túto metodiku a zorganizovali ich stretnutie 4. – 6. decembra 2004 na konferencii v Bratislave. Pozvali sme aj odborníkov zo zahraničia (Francúzka, Poľska, Česka), ktorí spolu s našimi priekopníkmi (z bratislavských domovov sociálnych služieb Rosa a Integra, Psychiatrickej nemocnice Hronovce, Domova sociálnych služieb Nová Baňa, Fyziatricko-rehabilitačného oddelenia Krompachy) prezentovali odborné poznatky o tejto metóde. Spoločnosť sa práve na tomto stretnutí transformovala na Slovenskú hippoterapeutickú asociáciu.

Pri vstupe do Slovenskej humanitnej rady ste mali 221 členov. Aká veľká je dnes vaša členská základňa?

Predstavuje okolo 500 členov. Presný počet však nemožno povedať. Je to ovplyvnené viacerými faktormi. Naša organizácia zahŕňa nielen kolektívnych (domovy sociálnych služieb, nemocnice), ale aj individuálnych členov. Väčšina našich členov pôsobí v zdravotníctve (fyziatri, fyzioterapeuti, psychiatri či psychologovia), školstve a sociálnej sfére (špeciálni, liečební a sociálni pedagógovia) a v koniarkej oblasti. Ich spoločnou zásadou je: spolupracovať v hipoterapii rešpektujúc vzájomne svoju odbornosť.

Koľkým mladým ľuďom pomáhate pomocou hipoterapie a s akými výsledkami? Kde všade na Slovensku sa uskutočňuje liečba pomocou koní a ako sa na ňu možno prihlásiť?

Odborne vykonávaná hipoterapia je veľmi účinná liečebná metóda. Ovplyvňuje človeka v oblasti telesnej, duševnej a podporuje aj jeho resocializáciu. Ak sa vykonáva na pracoviskách, kde majú odborne zaškolených pracovníkov, výsledky bývajú veľmi dobré. Najčastejšie ide o zdravotnícke zariadenia (Psychiatrická nemocnica Hronovce, Liečebné kúpele Číž a Vyšné Ružbachy, Fyziatricko-rehabilitačné oddelenie Dunajská Streda) alebo domovy sociálnych služieb (v Bratislave Rosa, Mokrohájska ulica, Kompa v Banskej Bystrici, Gíraltovece), ale aj menšie súkromné centrá. Situácia sa však pod vplyvom zmien v spoločnosti relatívne často mení, takže niekedy nevieme povedať, kde sa nateraz takáto terapia vykonáva. Z tohto dôvodu sme na našej webovej stránke zverejnili adresy našich členov. Sú po celom Slovensku. Záujemcovia sa tak môžu s nimi skontaktovať. Hipoterapia však vždy musí byť sledovaná odborníkmi – lekárom, pedagógom a psychologom. Nemôžeme akceptovať, ak ju vykonávajú laici, ktorí len vlastnia kone. Tí môžu aj uškodiť.

Kto pripravuje kone na hipoterapiu? Ako dlho trvá ich výcvik?

Koňa pripravuje hipológ. Príprava koňa je dlhodobý citlivý proces a nedá sa presne určiť, ako dlho bude trvať. Aj kôň, aj človek sú živé bytosti so svojimi individuálnymi telesnými a charakterovými vlastnosťami. Zjednodušene možno povedať, že príprava koňa trvá 3 až 5 rokov. Dnes, našťastie, už ustupuje výcvik vychádzajúci z tvrdého a niekedy až surového zaobchádzania s koňom. Pri príprave koňa sa v súčasnosti presadzujú postupy vychádzajúce z etológie - vedy zaoberajúcej sa prirodzeným správaním živočícha. Výcvik koňa môžeme rozdeliť na kvalitatívne stupne. Obsadenie koňa a základný výcvik, absolvuje v zásade každý kôň. Kone, ktoré sa využívajú na takúto terapiu, musia potom absolvovať ešte špeciálny výcvik. Pracovať s koňom tak, aby jeho vlastnosti boli optimálne, treba celý život. Niektoré veci radi vypúšťame a neradi ich robíme. Podobne je to aj s koňom. Špeciálny výcvik je zameraný na situácie, do ktorých sa môže kôň počas hipoterapie dostať. Napríklad na obmedzenie jeho prirodzených únikových reakcií. Kôň je plaché zviera, keďže bol vždy objektom rôznych lovcov. Z tohto dô-

vodu je pripravovaný tak, aby sa nesplašil pri neočakávanom pohybe, zvuku alebo dotyku na jeho citlivých miestach. O týchto veciach však má hovoriť predovšetkým hipológ.

Koľko stojí príprava koňa určeného na hipoterapiu? Aké plemená sú k dispozícii telesne postihnutým deťom? Koľko sa za takúto terapiu platí ročne?

Prvá otázka sa nedá presne zodpovedať, ale možno hovoriť o desaťtisícoch korún pri príprave koňa. Nezdôrazňujeme plemeno koňa, skôr jeho charakterové vlastnosti, mechaniku pohybu, šírku chrbta, akceptáciu koňa pacientom a podobne. Je dobré, aby hipoterapeutické centrum malo viacero koní. Možno ich potom individuálne využiť podľa individuálnych potrieb pacienta. Otázka financovania hipoterapie je zložitá. Pri vykonávaní hipoterapie, ktorá je zameraná na rehabilitáciu telesných postihov v rámci zdravotníckych zariadení, by mala mať spoločnosť zdravotnú poisťovňu. To je však posledné roky problémom. V domovoch sociálnych služieb by mohlo ísť o podporu existujúcich pracovísk, no tie sú väčšinou na tom ekonomicky zle. Spravidla si musia túto terapiu čiastočne hradiť. V malých centrách stojí terapeutická jednotka od 100 do 400 korún. Závisí to od lokality a sponzorov.

Ste členmi aj niektorej medzinárodnej organizácie? Ako s ňou spolupracujete?

Slovenská hippoterapeutická asociácia sa od svojho vzniku stala asociovaným členom Svetovej hipoterapeutickej organizácie FRDI (www.frdi.net). Tá podporuje aktivity v oblasti hipoterapie vo svete. Každé tri roky organizuje medzinárodné kongresy. V roku 2000 a 2003 sa ich zúčastnili aj naši členovia. Okrem toho FRDI vydáva raz ročne odborný časopis s najpodnetnejšími prácami z hipoterapie. O kvalite našej hipoterapie svedčí aj to, že naši odborníci v ňom publikovali opakovane. SHA sa preto zapojila do európskeho programu Pegasus, ktorého cieľom bol rozvoj hipoterapie v Európe (www.pegasuseurope.be). Vykonávame postgraduálne školenia v spolupráci so Slovenskou zdravotníckou univerzitou. Veľkou oporou je pre nás Spoločnosť pre Fyziatriu, balneológiu a liečebnú rehabilitáciu. Ostatné dva roky zabezpečujeme aj školenia na Pedagogickej fakulte Univerzity J. A. Komenského v Bratislave. Pre záujemcov sme opakovane vydali publikáciu Hippoterapia. Každé tri roky uskutočňujeme konferenciu. Tohto roku sa bude konať 18. - 19. augusta v Nitre v rámci výstavy Kone a ľudia počas výstavných podujatí Agrokomplexu. Všetci ste na nej vítaní.

Margita Škrabáľková

Kontakt:

Slovenská hippoterapeutická asociácia
Varšavská 31, 831 02 Bratislava
telefón: 02/4524 7791
www.sha.handicap.sk
e-mail: hippoterapia@centrum.sk
číslo účtu: 4110016802/3100

Summary

Hope of the Sunflower

(page 3)

On the occasion of the International Day of Multiple Sclerosis in Bratislava (Reduta building) an interesting chamber concert took place on 9 May 2006 where famous pianist of the Russian origin Olga Bobrovnikova also performed.

Despite the fact that since her youth she has been suffering from this serious disease affecting the central nervous system, she dispense the joy and makes people happy by her piano playing. Before the first tones were heard Mrs. Iveta Galiková, new chairwoman of the Slovak Multiple Sclerosis Association addressed the participants. At present this civil association has 8 thousand members and many of them – though with crutches or on a wheelchair – came to Reduta's small hall that was full of people. Many have appreciated not only magazine Nádej (Hope) but also numerous regeneration stays. Professor Pavel Traubner, Honorary Chairman of the Slovak Multiple Sclerosis Association stressed in his speech: "Patient suffering from multiple sclerosis is not responsible for his/her disease. Many of us get scared of multiple sclerosis but today there is no reason to worry because it is curable. Modern time brings also new drugs improving the quality of life for patients with multiple sclerosis. Therefore, the sunflower, as emblem of the Slovak Multiple Sclerosis Association represents also a hope that situation in the treatment of this disease will continue to get better in their favour".

International Day of the Celiac Disease

(page 4)

The Coeliacs' Civil Association Bratislava since its foundation in 2003 has organized regular meetings of its members and try to bring useful and needful information as much as possible. On the occasion of the International Day of the Celiac Disease (20 May 2006) it arranged – in cooperation with the company Viedenské pekárne Modra (Viennese Bakery Modra), one of the producers of gluten-free food – an interesting and beneficial event. The main part of this program was information about the International Organization of European Coeliacs' Associations – A.O.E.C.S. and about the life of patients suffering from this disease living abroad (Austria, the Czech Republic, Hungary, Finland, Switzerland, France, Denmark, Italy, Ireland, Estonia...). This year the Slovak organization also became a member of the A.O.E.C.S. international organization.

The presentation of production and baking of the gluten-free food was a part of the whole Saturday event which participants were very

interested in. Experienced women-bakers prepared delicacies before curious public and at the same time managed to answer a lot of questions asked mainly by mothers who prepare celiac bread and baked goods at home. As for children, there was prepared a very rich program for them. In the premises of the bakery they could draw, compete and take part in various sport disciplines. As usual, woman doctor – specialist in gastroenterology also took part in the meeting. She answered a lot of questions not possible to discuss during the surgery hours because of the lack of time. At the end of the event tombola took place and several happy men gained gift packages with gluten-free food.

Introducing Slovak Hippotherapeutic Association

(page 10)

In December 1994 the Slovak Hippotherapeutic Association (SHA) came into being in Bratislava as a nationwide civil association. It works within a framework of the Union of Physically Handicapped Youth. In September 1999 it became a regular member organization of the Slovak Humanitarian Council. It associates both physical and juridical persons with the common aim to help physically handicapped children and youth in their treatment by using a horseback riding. Mr. Karol Hornáček, M.D., Chairman of the SHA told us the work activities of this association.

You have been with the Slovak Hippotherapeutic Association since its foundation. What was its beginning?

In twenty eighties many enthusiasts in Slovakia spontaneously started to use horses as a treatment method for people. It was an endeavour of people working in the health service but also of laymen who wanted to address especially patients with infantile cerebral palsy. In 1991 the Czechoslovak hipporehabilitative Society was set up. When independent Slovakia came into being there was also a natural need to create a national organization able to carry out professional development of hippotherapy (hippos-horse, therapy-treatment). In April 1993 we founded the Slovak Hippotherapeutic Society. We looked for people interested in this methodology and arranged a meeting for them during the conference held on 4-6 December 2004 in Bratislava. We also invited foreign experts (from France, Poland, the Czech Republic) who together with our experts gave professional information about this treatment method. At this meeting the Slovak Hippotherapeutic Association was transformed into the Slovak Hippotherapeutic Association.

When you entered the Slovak Humanitarian Council the number of members was 221. What is your membership today?

The number of members is about 500. Our organization includes not only collective members (social services homes, hospitals) but also individual ones. Most of our members work

in the health care sphere (physiotherapists, psychiatrists or psychologists, etc.), education system and social sphere (special, curative and social pedagogues) and there are also members dealing with horses. Their common principle is: to work in hippotherapy and respect expertise of each other.

How many young people have you involved into hippotherapy and what results have you reached? Where in Slovakia the given treatment has been used in practice and how is possible to apply for it?

Hippotherapy doing professionally is a very effective medical method. It exerts influence upon patient physically, intellectually and supports his/her re-socialization. If it is doing in workplaces where professionally schooled experts are available, the results are usually very good. Most often institutions concerned are the medical facilities or social services homes, as well as smaller private centres. However, under the influence of the social changes the situation is changing relatively very often and sometimes we are not able to say where the hippotherapy is provided now. That's why we published on web page addresses of our members. They are living on the whole territory of Slovakia and interested person can contact them. However, hippotherapy must be under the supervision of experts – doctor, pedagogue and psychologist. We cannot accept if it is provided only by amateurs – owners of horses. They might even do a disservice.

Who prepares the horses for hippotherapy? How long the training lasts?

The horse is trained by specialist in hippology. This training is a long-running, sensitive process and is not possible to say exactly how much time it takes up. Both man and horse are living creatures with their individual physical qualities and specific features of character. In simple terms, the training of horse lasts from 3 to 5 years. Fortunately, the hard and sometimes almost cruel horse training gives way today. At present the horse training procedure leads off ethology – the science dealing with the natural behaviour of animal.

Have you become a member of some international organization? What is your cooperation in this area?

Since its establishment the Slovak Hippotherapeutic Association has been associate member of the World Hippotherapeutic Organization FRDI that supports activities in the area of hippotherapy in the world. Every third year it organizes international congresses in which our members also took part. Besides, FRDI publishes a professional magazine yearly where presents the most challenging information on hippotherapy. The quality of our hippotherapy is also confirmed by the fact that our experts publish there repeatedly. That's why SHA became involved in European program Pegasus aimed at the development of hippotherapy in Europe.

This issue of Humanita Plus gives its attention to spina bifida (clef spinal column) and hydrocephalus (water on the brain). We write about children suffering from these diseases, their quality of life as well as their parents.